

Hermine Deurloo

In de beperking toont zich de meester

Sinds het overlijden van Toots Thielemans kennen we in de Benelux nog maar één ster die jazz speelt op de chromatische mondharmonica: Hermine Deurloo. Na 25 jaar beleeft ze een nieuw carrièrehoogtepunt met de release van haar zesde album, *Riverbeast*, opgenomen met internationale sterren Steve Gadd en Tony Scherr.

Tekst: **Sjeng Stokkink**

Haar vader speelde klavecimbel, haar moeder blokfluit en zelf speelde ze als jong kind cello, dus Hermine groeide op met veel muziek. "Mijn ouders zaten helemaal in de barokwereld en waren echte Bach-fanaten. Die jazz heb ik helemaal zelf moeten ontdekken. Ik was zeven toen ik wat jazzsingletjes vond in mijn vaders platenkast en die hadden meteen mijn aandacht. Toen ik veertien was, wilde ik mijn cello verruilen voor een saxofoon en jazz gaan spelen. Ik begon in ska- en reggaebandjes en ging saxofoon studeren aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam."

**"De blues sprak mij
nooit zo aan"**

Al op de middelbare school ontdekte Hermine Deurloo het geluid van Toots Thielemans, maar pas na de voltooiing van haar saxofoonstudie ontwaarde zij in een muziekwinkel de chromatische mondharmonica. "Ik had al eens tevergeefs

geprobeerd om dat Toots-geluid op een diatonische mondharmonica, die altijd in de blues wordt gebruikt, te creëren. Toen ik de chromatische ontdekte, heb ik die meteen gekocht. Die heeft een bereik van drie octaven. En vergeleken met een saxofoon kosten ze maar een schijntje, geen 8.000 maar slechts 250 euro. Al gaan ze minder lang mee, gemiddeld een jaar, althans in mijn geval. Vanwege de klank blijf ik bij het merk Hohner, tevens mijn sponsor. De blues sprak mij nooit zo aan, misschien wel omdat ik een tamelijk probleemloze en fijne jeugd had, dus die muziek zul je mij niet gauw horen spelen. Al is het natuurlijk wel zo dat er in jazz veel blueselementen zitten." Hoewel ze de mondharmonica vanaf 1994 bespeelt, hing Deurloo de altsax niet meteen aan de wilgen. Zo was ze in 1997 en 1998 te horen op samenwerkingsalbums als *Sozinhos* en *I Say Jazz*. Kort daarop trad ze met beide instrumenten toe tot het Willem Breuker Kollektief, waar ze in dertien jaar weer hele andere muzikale kennis opdeed dan op het conservatorium. Naast Toots Thielemans en Stevie Wonder noemt ze als inspirators Sonny Rollins, Dexter Gordon, Nina Simone, John Coltrane en Weather Report. Ook muzikanten als Ry Cooder en Bill Frisell boeien haar mateloos. Die laatste staat bovenaan haar wenslijst qua samenwerking.

Scherr en Gadd

Hoe ontstaat zo'n samenwerking met internationale grootheden? "Ik leerde Tony Scherr in 1995 kennen in New York tijdens een studiereis en sindsdien zijn we goede vrienden. In 2004 kwam hij met het idee een album met mij op te nemen in zijn analoge homestudio. Dat kwam uiteindelijk in 2006 uit: *Crazy Clock*. Ik op mondharmonica, en hij op al het andere, waaronder bas, gitaar en drums. Tony kent ontzettend veel muzikanten en is inmiddels te horen op bijna honderd albums. Steve Gadd was een vriend van Daan van Rijsbergen, die in 2014 na mijn optreden op North Sea Jazz op mij af stapte met de mededeling dat ik heel goed bij Steve zou passen. Eerder had hij Steve al gekoppeld aan Alain Clark, die dan ook als gast op mijn nieuwe album te horen is. Ik geloofde toen niet dat ik ooit met een van de beste drummers ter wereld zou samenwerken, maar ik ben wel nummers gaan componeren die daarvoor geschikt zouden zijn, dus met de Steve Gadd-groove en een beetje in jarenzeventigstijl, voor als het er ooit van zou komen." Toen later bleek dat Steve Gadd hier inderdaad voor in was, belde Deurloo meteen Tony Scherr of hij ook meedeed. "Grappig genoeg was Steve's toetsenman Kevin Hayes ook een goede vriend van Tony. Toen op een gegeven moment eindelijk iedereen vrij was, zijn we gevierd de Wisseloord Studios ingedoken. We namen in drie dagen tijd vijftien tracks op, nadat we eerst op mijn zolderkamertje in Amsterdam de muziek hadden doorgenomen. Het ging allemaal veel makkelijker dan ik verwacht had." *Riverbeast* verscheen op 6 december op Zennez Records en bevat twaalf tracks, waaronder zes nieuwe composities van Deurloo. De overige tracks zijn covers, of geschreven door haar medemuzikanten.

Foto: Merlijn Doornik

Speelgoedimago

Hoewel de mondharmonica een speelgoedimago heeft, en je het instrument ook amper ziet wanneer het bespeeld wordt, heeft Deurloo toch haar hele leven erop afgestemd. Dat zo iets ook mogelijk is, bewees Thielemans immers al met zijn wereldfaam. Ze geeft nu vier jaar mondharmonicales op het Rotterdamse conservatorium, al zijn er niet heel veel studenten voor dat instrument. Net zoals er, naast Thielemans, maar weinig mondharmonicasterren bestaan. De Zwitserse/Amerikaanse Gregoire Maret en de Spaanse Antonio Serrano spannen volgens haar de kroon, al blijven dat namen die de doorsnee-muziek liefhebber weinig of niets zullen zeggen. Deurloo weet ook dat er in landen als Israël, Korea, China, Japan, Iran en Brazilië veel chromatisch wordt gespeeld, ook door vrouwen.

“Op mondharmonica is meer mogelijk dan je denkt”

Han Bennink, een van de vele jazzmuzikanten met wie Deurloo speelde, plaagde haar ooit op video met de opmerking dat de mogelijkheden van het instrument beperkt zijn. Maar zij ziet dat juist als een uitdaging, volgens het credo ‘in de beperking toont zich de meester’. “Er is veel meer mogelijk dan je zou denken. Natuurlijk, elk instrument heeft zijn moeilijkheden. Bij het mijne is dat bijvoorbeeld dynamiek: je kunt niet heel hard of heel zacht spelen. Grote sprongen en supersnel spelen is ook lastig. Omdat je zowel in- als uitademt, is het moeilijker om mooi legato te spelen. Heel veel studeren is het devies. Het instrument moet ook altijd versterkt worden, via een microfoon, waarop je dan desgewenst wel allerlei effecten kunt loslaten, zoals octavers, galm of vervorming. Er bestaat sinds kort ook een midi-exemplaar waarop wél rechtstreeks ingeplugd kan worden, maar dat zie ik mijzelf niet zo gauw aanschaffen. Al weet je natuurlijk nooit hoe ik daar over vijf jaar over denk.”

Hermine Deurloo realiseert zich dat haar instrument door velen nog altijd niet serieus wordt genomen. “Maar daar stel ik dan graag tegenover dat ik bijvoorbeeld wél een modern klassiek stuk speel met het beroemde Duits SWR Orkest, speciaal geschreven voor mij met mijn drie octaven.”

Geen effecten

Binnen de beperkingen een goede solo spelen, met een goede opbouw en een mooi verhaal, dat is haar streven. Geen hulpgrepen met effectapparatuur, want dat gaat snel vervelen, vindt zij. We tonen haar een clipje van Sonny Boy Williamson, die tijdens het spelen opeens zijn diatonische mondharmonica half in zijn mond duwt en dan zonder handen gewoon verder speelt. Zij: “Grappig! De mondharmonicawereld zit vol met grapjes en gekkigheden. Er bestaan allerlei rare modellen. Ik heb weleens iemand met een piccolo in de mond zien spelen, die zie je dan helemaal niet meer. Er bestaat ook een basharmonica, daar moet

Foto: Clemens Rikken

Hermine Deurloo met Steve Gadd

je alleen maar op blazen, en dus niet inhaleren. Er bestaan met name in Duitsland grote orkesten die volledig uit mondharmonica's bestaan, en wij hadden vroeger het Hotcha Trio, dat uitermate virtuoos was, maar in een heel ander genre.” Deurloo beschikt over drie verschillende formaties voor eigen optredens. Daarnaast voegen veel muzikanten graag iets aparts aan hun performance toe, waardoor de helft van Deurloo's werk bestaat uit gastoptredens. Binnenkort doet ze een aantal optredens samen met Lilian Vieira en Mike Boddé. Bovendien is ze als groepslid toegevoegd tijdens de tournee van Corrie van Binsbergen. Verder is ze regelmatig op tv te zien, onlangs nog met Philip Kroonenberg in DWDD, maar ook in het buitenland. Zo trad Deurloo kort na dit interview op in Kaunas, Litouwen.